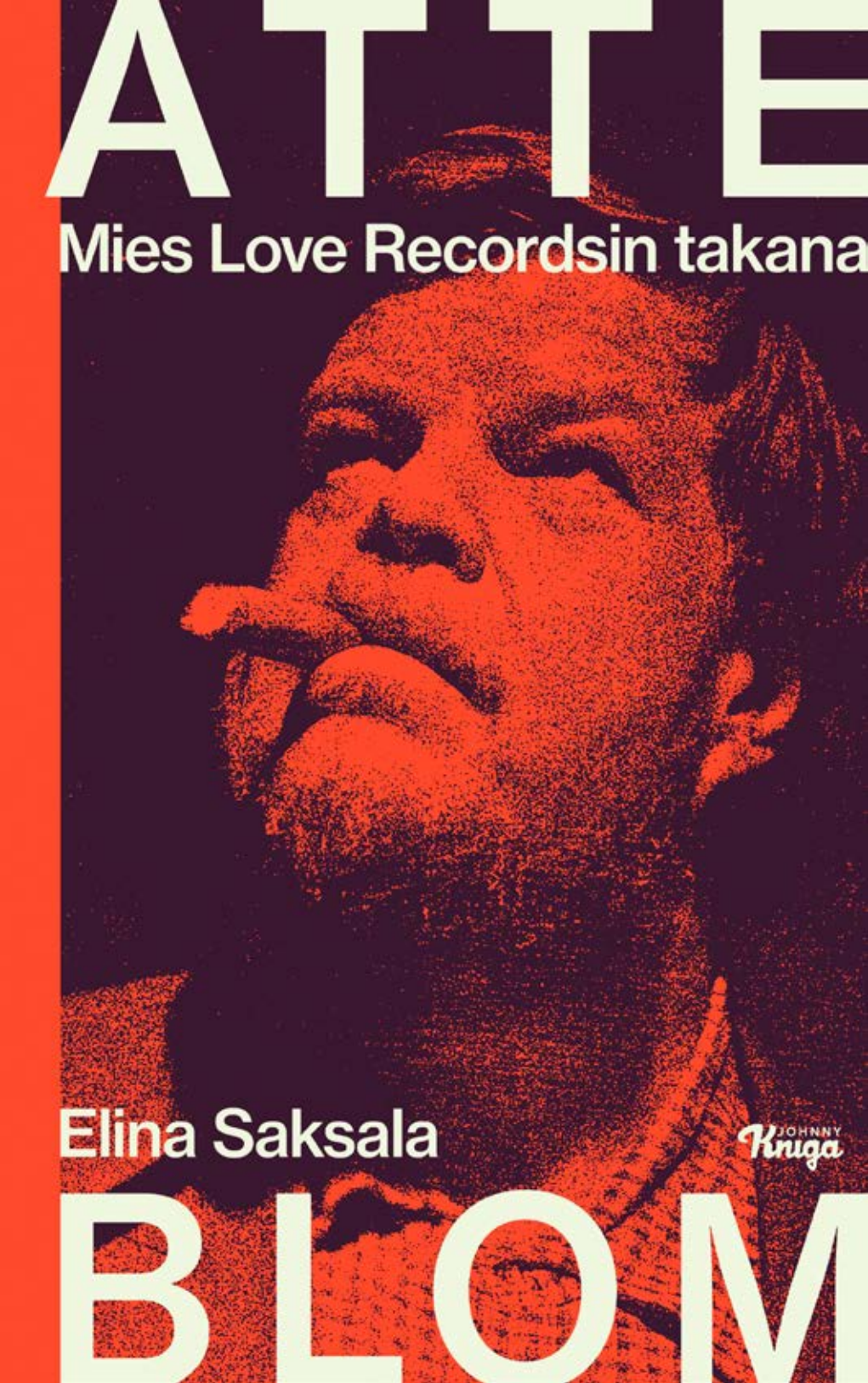

ATTE

Mies Love Recordsin takana

Elina Saksala

JOHNNY
Kniga

BLOM

A

T

B

L

O

Elina Saksala

TE

Mies Love Recordsin takana

OM

JOHNNY
Kniga

Ensimmäinen painos
Copyright © Elina Saksala ja Johnny Kniga 2025

Johnny Kniga Kustannus
An imprint of Werner Söderström Ltd
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki
ISBN: 978-951-0-49756-2
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuusasioihin liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@kniga.fi

SISÄLLYS

Intro	9
On kevät 1979	13
I Kotoisin från Stadi	15
Lapsuuden lämpimät kesät	24
Kouluvuodet	28
II Omat eväät elämään	33
All That Jazz	38
Kriitikon kannukset	41
Kulttuuria, politiikkaa ja kulttuuripolitiikkaa	47
Tohtorit Taipale, Andersson ja Lehtovaara	60
III Love Story	63
Savikiekosta vinyylialbumiin	69
Alussa oli Chydenius	72
Tiedottaja Atte Blom	77
Finnvox, Hyvönen & Jyrälä	80
Blues Section	82
”Tämä on Love Recordsin puhelinvastaaja.”	86
Wigwam I	88
Tasavallan Presidentti	91
Oma jakelukanava	94
Loven kulta-aika: vuodet 1970–1974	96

Kollektiivi	100
Isokynä Lindholm	103
Bäkkäreillä juonitaan	106
Royals ja vieraita kuningaskunnasta	109
Bändejä ja sooloartistreja	111
Muska	115
Maarit	118
Pekka Streng	122
Badding	124
Idealismi	133
Kaseva	137
Kahmalokaupalla demokasetteja	142
Leskinen ja Alatalo	144
Roadrunner	149
Liika on liikaa	152
Cannesin kautta maailmalle	159
Epäkaupallista kaupallista	162
Love Yle	165

IV Muutoksen myrsky	167
Love Kustannus	172
Ohjelmakeskus	174
Kansanmusiikkia	177
Wigwam II	180
Punk tulee – oletko valmis?	184
... ohittamatta Peitsamoa	188
Jerry Cotton ja jukeboxit	191
Vuorimiehenkatu ja Loven studio	194
Love kirjat	196
Erik Mickwitz	198
Sorsa ja Lipponen puuttuvat peliin	203

Pohjalla	206
Valo yössä	211
Loppu – slut	213
V Johanna Kustannus	221
Tuomari Nurmio	228
Vanha & uusi romanssi	236
Elämää Bernhardinkadulla	242
Asennetta!	246
Kill City, Lepakko ja Tavastia	251
Pihtiputaalla ja Stadissa	255
Lama	258
Problems?	262
Jäähvyäiset aseille ja vaarallisille leluille	266
Kumma Heppu	272
Musta Paraati	275
SIG ja Matti Inkinen	278
Juice ja ajan henki	281
Pelle Miljoona	285
Hanoi Rocks	290
Leevi and the Leavings	298
Horjuvin askelin	303
A.A.B. Tuotannon oudot koukerot	305
Johanna kaatuu	307
Baddingin paluu ja lähtö	313
Suuri puhallus	315
VI Megamania, Pyramid ja uusi Johanna	319
Atte, Matti ja Teppo	323
Dave lähtee Manseen	325
Kari Peitsamon Skootteri	328

Freud, Marx, Engels & Jung	331
Backsliders	336
Kivenkova Stone	338
Johanna Kakkonen	343
Hämeentie 6 A	346
Matkalla maailman ympäri	350
Räpätesä roiskuu kultaa	355
Hearthill ja Melrose	357
Herra Ylppö ja Maj Karma	366
Don Huonot	370
Ultra Bra	375
Kotiteollisuus	379
Sleepy Sleepers, Aki Kaurismäki ja	
Leningrad Cowboys	384
Pentu täyttää 50 vuotta!	389
Absoluuttinen nollapiste	398
Johannan loppusuora	407

VII Matka jatkuu	413
... mutta aika jättää lapsuudenperheestä	414
UHO! Production	417
Elämänkumppani	424
Alex Leander	426
Unja Records	432
Ainoa Productions	439

Eikä tässä kaikki	447
--------------------------	-----

Lähteet	457
Henkilöhakemisto	463
Yhtyejakemisto	474

INTRO

Atte Blom syntyi jatkosodan aikana. Hän ei varsinaisesti kuulu suuriin ikäluokkiin, mutta hänen kokemuksensa lapsuudessa olivat paljolti samanlaisia kuin heillä: suuret lapsilaumat niin piholla kuin kouluissa joutuivat käymään kilpailua vähän kaikesta.

Sukupolvi määrittyy lasten ja heidän vanhempiansa ikäerolla, jolloin yksi sukupolvien väli on 20–30 vuotta. Jokaisella ikäluokalla on omat avainkokemuksensa – ja toisaalta heijastumat edeltäjiltään. Tiedämme että erityisesti sodan kokeneiden sukupolven traumat ja ankara elämä ovat vaikuttaneet paljon meihin heidän jälkeläisiinsä.

Olen halunnut ottaa Atte Blomin muistelmien alkuosaan mukaan hänen perhe- ja sukutaustaansa valottamaan hänen henkistä kasvuympäristöään. Aten vanhemmat kuuluivat samaan sukupolveen, mutta alun perin lähes vastakkaisiin sosiaalisiin luokkiin: toisen perhetausta oli kansalaissodan punaisissa, toisen valkoisissa; toinen oli ruotsinkielinen, toinen suomenkielinen. Tiedonhaluinen ja aktiivinen Atte etsi aikuistuuksaan paikkaansa sosiaalisten sukupolvien risteymistä. Kaksi osittain toisiinsa liittyvää voimaa veti häntä

puoleensa: jazzin mustat juuret ja vasemmistointellektuellit. Vähitellen hän toimi yhä aktiivisemmin sekä poliittisissa järjestöissä että musiikin eri saroilla.

Kuusikymmenluku oli aikaa, jolloin Suomessa murrettiin kolmea kovaa tabua: uskontoa, ulkopoliitiikkaa ja seksuaalisuutta. Tärkeitä sukupolvikokemuksia olivat kolmanteen maailmaan liittyvä aktivismi, Vanhan valtaaus, poliittinen teatteri ja sodan vastaiset mielenosoitukset. Vastustajiin luettiin edellisen sukupolven kehittämä suljettu ja harmaa yhteiskunta. Sosiaaliseen sukupolveen kuuluminen ei aina ole iästä kiinni: Vanhan valtaajista enemmistö oli juuri opintonsa aloittaneita parikymppisiä, mutta joukossa oli kymmenen vuotta heitä vanhempia partaradikaaleja.

Tällaisena aikana Henrik Otto Donner, Christian Schwindt ja Atte Blom perustivat Love Recordsin vuonna 1966. Ensimmäisinä vuosina julkaistiin vain muutama levy vuodessa; varsinainen ammattimainen toiminta lähti liikkeelle vuonna 1970, kun Blom siirtyi tuotantopäälliköksi.

Atte on ollut yksi suomalaisen populaarimusiikin keskeisimmistä vaikuttajista 70-luvun taitteesta useita vuosikymmeniä eteenpäin – ja siihen aikajanaan mahtuu paljon! Hän puhuu musiikkisukupolvista, jotka ovat hyvin lyhytaikaisia, keskimäärin ehkä viisi vuotta. Ne määräytyvät sen mukaan, mikä musiikkigenre on koskettanut ja kenties pysäyttänyt nuorisoa: Elvis, rautalanka, Beatles ja kuusikymmentäluvun lopun brittipoppi sekä Suomessa Love Recordsin ja Johanna Kustannuksen aikaan tullessa esimerkiksi poliittinen laulu, proge, manserock, punk ja uusi aalto, vuosituhannen vaihteen HIM, X-sukupolven uuden laululiikkeen perilliset kuten Ultra Bra, metalli, rap ja niin edelleen. Lajityyppien väliin mahtuu aina hiljaisia kausia, jolloin esille ei nouse mitään erityistä uutta.

Aten voima musiikkimogulina on ollut tämän oivaltaminen. Satojen demokasettien joukosta hän on osannut löytää ne bändit, jotka ovat kuvastaneet juuri kyseistä aikaa. Toinen yhtä tärkeä taito on ollut oikealla tavalla tukea artisteja: ei tuoppien ja omia ajatuksiaan tyrkyttäen, vaan niin, että nämä itse oivaltavat, mikä on oikea polku eteenpäin. Lainatakseni Herra Ylppöä: ”Atte antoi meidän kasvaa artisteina. Taiteellinen vapaus oli joskus jopa rasittavaa.” Lukuisat Aten kanssa työskennelleet muusikot ovat sanoneet samaa: hän on joviaali isähahmo.

Elämäkerran kirjoittaminen on palapelin kokoamista. Aloitetaan kulmapaloista ja sovitellaan värejä, muotoja ja kuvioita yhteen tietämättä, miltä lopputulos näyttää. Kymmenet ihmiset ovat auliisti kertoneet omia muistojaan Atesta ja hänen askelistaan 80 vuoden ajalta. Alan kirjat ovat samalla antaneet vinkkejä siitä, mistä puuttuvia palasia vielä voisi etsiä. Kun kokonaisuus on nyt kasassa ja kuva hahmottunut, olen hyvin tietoinen siitä, että tähän teokseen sisältyy väistämättä *muistinmuokkaamia palasia*, siis sellaisia, joista joku aina tietää sanoa ”ei se noin mennyt”. Otan mieluusti palautetta vastaan – kuitenkin tietoisena siitä, että kokonaiskuva on se mikä ratkaisee.

Aten Facebook-sivujen Ukrainaa kritisoivat ja Putinin Venäjää puolustavat kannanotot ovat herättäneet viime vuosina hämmennystä. Osa vanhoista tutuista on jopa pahoittanut mielensä, mutta musiikista kyetään yhä puhumaan rauhallisen asiallisesti.

Tämä kirja keskittyy Atte Blomin valtavaan elämäntyöhön musiikin parissa eikä niputa hänen kulloisiakin poliittisia mielipiteitään itse ydinasiaan.

Tuomari Nurmion sanoin: ”Suomessa on oikeusvaltion ja demokratian ilmaisunvapaus eikä sitä pidä tukahduttaa. Jos Atte on sitä mieltä kuin on, niin olkoon. Hän on omaehtoisen musiikin ja katutasen kulttuurin esiintuojana kuitenkin korvaamaton.”

Siinä tiivistyy tämän kirjan sanoma.

Kiitän lämpimästi kaikkia palapelin kokoamiseen osallistuneita ihmisiä.

Kiitän Attea ystävydestä, luottamuksesta ja lämminhenkisestä yhteistyöstä.

Kiitän WSOY:n kirjallisuussäätiötä saamastani apurahasta.

Kiitän kustannustoimittaja Timo Ernamoa kannustuksesta ja arvokkaista kommentteista.

Omistan teoksen kaikille niille Aten kanssa työskennelleille artisteille, jotka ovat siirtyneet #orkestereihin.

ELINA SAKSALA

ON KEVÄT 1979

Love Recordsin taloudellinen tilanne on osoittautunut toivottomaksi: varoja on vajaat kaksi miljoonaa ja velkoja yli viisi miljoonaa. Yhtiön toiminta on kallistumassa loppua kohden. Tässä konkurssin alkuvaiheessa Atte Blom ja Otto Donner käyvät vielä pankkien kanssa tiukkoja neuvotteluja varmistukseksi, että ne eivät realisoisi asuntojen osakekirjoja, jotka he ovat pyytäneet ystäviltään ja sukulaisiltaan yhtiön velkojen vakuuksiksi. Miehet ovat päättäneet maksaa velat vähitellen pois, vaikka korot ovat ennennäkemättömän kovia. Taloudellisen tilanteen lisäksi heidän keskinäiset välinsä ovat kiristyneet äärimmilleen.

Love Recordsin maine ja merkitys oli kasvanut niin suureksi, että lukuisat ammattiyhdistykset, liikelaitokset ja puolueet olivat yrittäneet pelastaa yhtiön ostamalla nimiinsä sen osakkeita. Jopa Kalevi Sorsan hallitus oli puuttunut asiaan vuonna 1978 myöntämällä verovelkoihin vuoden lisää maksuaikaa. Mikään ei kuitenkaan auttanut. Kesäkuussa Love Records julistetaan konkurssiin.

Ennen ajautumistaan vararikkoon Love oli julkaissut lähes 400 albumia ja 350 singleä ja niiden myötä muokannut

suomalaista populaarimusiikkia uusiksi. Yhtiön toiminnassa oli painotettu artistilähtöisyyttä. Suurelta osin juuri Loven ansiota oli suomalaisen rockin nousu, kun aikaisemmin markkinoita olivat hallinneet iskelmien lisäksi etupäässä rautalanka ja muutamat harvat covereita esittäneet popbändit.

Aten osuus tässä toiminnassa on ollut aivan keskeinen. Ilmiömäisen vainunsa ansiosta hän on nostanut lentoon niin Blues Sectionin, Maaritin, Kasevan, Wigwamin, Tasavallan Presidentin, Juice Leskisen, Baddingin, Hurriganesin, Gösta Sundqvistin, Pelle Miljoonan tovereineen sekä Peitsamon, Daven, ja lukemattomia muita artisteja – ei toki yksin, vaan keskeisten yhteistyökumppaneidensa kanssa.

Miten tähän oli päädytty ja mitä kaikkea seuraavat vuosikymmenet tuovat tullessaan? Kuten musadiggarit tietävät, Love Recordsin merkin alla julkaistujen bändien tarinat eivät pääty vielä pitkään aikaan. Jo ennen Loven konkursia Atte perusti Pekka Aarnion kanssa uuden levy-yhtiön, Johanna Kustannuksen. Ensimmäinen julkaisu, Tuomari Nurmion *Kohdusta hautaan* avasi rahahanat ja mahdollisti tien lukemattomille uusille artisteille – mutta ei ilman intohimoista, sinnikästä työtä.

Sitä ennen haluan kuitenkin kertoa, mitkä askelmerkit tekivät Atte Blomista musiikkibisneksen uudistajan. Mistä syntyi hänen intohimonsa musiikkiin ja kyky jatkuvasti uudistua.

I

Kotoisin från Stadi

HELLUNTAIAATTO KESÄKUUN 12. PÄIVÄ 1943

Helsingissä jonotetaan silakoita, kuorittua maitoa ja naisten sukkia. Uutena jonotuskohteena ovat uimapuvut, sillä kesä on alkanut helteisenä ja kaupungin uimarannat ovat täynnä väkeä. Suomen tykistötuli aiheuttaa suuren tulipalon Aunuksen kannaksella, eräässä kylässä palaa satakunta asumusta. Helsinki voittaa Tukholman keilailussa 780 pisteellä. Suosituimpia kappaleita ovat Duke Ellingtonin säveltämä, lukuisin eri versioin levinnyt ”Do Nothin’ till You Hear from Me” ja Stanisław Magierskin ”Partisaanivalssi: Tänään en voi luokses tulla”. Kestohitiksi nousi myös Nils-Eric Fougstedtin säveltämä ja sovittama, Reino Palmrothin (Reino Hirvisepän) sanoittama ja Leif Wagerin esittämä ”Romanssi” elokuvasta Katariina ja Munkkiniemen Kreivi. Suomessa on 3 732 000 asukasta.

Aili ja Anders Blomin perheeseen syntyy terve poika Helsingin Naistenklinikalla.

Anders-isä oli rintamalla, kun perheen esikoinen syntyi. Pikkuinen, vain noin kolmen kilon painoinen poika, tuotiin Tukholmankatu 19:ssä Taka-Töölössä sijainneeseen kotiin. Poika sai myöhemmin kesällä nimekseen Artto Anders Blom – mutta Ateksi häntä alusta lähtien kutsuttiin. Pieneksi hän ei kuitenkaan jäänyt.

Koti oli kaksikielinen ja lisäksi vanhemmilla oli kulttuurisesti hyvin erilaiset taustat. Perheen äiti Aili Kyllikki os. Halla oli suomenkielinen punakaartilaisen tytär, syntynyt vuonna 1921. Äidinisä oli kotoisin Mäntsälästä ja oli virunut kansalaissodan jälkeen vankileirillä. Aili Halla oli kasvanut Helsingin Punavuoreessa, joka oli vielä vuosikymmeniä sotien jälkeenkin puutalovaltainen, osin ränsistynyt työväen asumisalue. Hän kävi Runeberginkadulla sijainnutta Suomalaista tyttökoulua eli ”Tyttönorssia” ja kirjoitti ylioppilaaksi vuonna 1940. Sen jälkeen hän kouluttautui kirjanpitäjäksi.

Anders Mauritz Blom oli ruotsinkielinen urheiluhenkinen mies, kotoisin Töölöstä. Hän harrasti suunnistusta IK Örnensissä ja jääpalloa FC Kiffenissä. Hän jatkoi suunnistusta pitkälle aikuisikään. Atte muistaa miellyttävän tunteen, kun isä tuli kotiin lenkeiltään hyväntuulisena ja hieltä haisevana. Anders oli nuorena liittynyt seurakavereidensa myötä suojeluskuntaan. Hän kertoi ihmetelleensä sitä, että häntä oli jonkun kerran herjattu lahtariksi, kun hän käveli Hakaniemen torilla suojeluskuntamerkki olkapäässä.

Aili Halla ja Anders Blom olivat menneet naimisiin 12. syyskuuta 1942, joten Atte on hääyön lapsi. Kun Anders kosi Ailia, hän oli tietoinen Ailin perheen vasemmistolaisesta taustasta. Niitä harvoja asioita, joita Anders myöhemmin

kertoi Atelle menneisyydestään, oli se, miten iloinen hän oli, ettei appiukko ollut kantanut hänelle kaunaa toiminnasta suojeluskunnassa.

Anders hakeutui keskikoulun jälkeen oppilaaksi silloiseen Oy Dentaldepot Ab:n laboratorioon osoitteessa Eteläranta 2. Tuohon aikaan hammasteknikon koulutus hankittiin työssä oppimalla, ensin apupoikana ja lähettinä, kunnes pääsi kisälliksi mestarien ohjaukseen. Talvisota katkaisi työharjoittelun, ja armeija tarvitsi Andersia monen vuoden ajan. Jatkosodan aikana hän joutui Viipurin sotasairaalaan tekemään leukavammojen kiskotuksia kasvoihin haavoittuneille sotilaille. Kun Neuvostoliitto valtasi Viipurin, sairaala evakuoitiin viimeisten joukossa, mutta työ jatkui Kinkomaan sotasairaalassa. Anders kuvaili myöhemmin, miten hankalaa oli tehdä tekohampaat miehelle, jonka alaleuka on ammuttu pois. Hän ikään kuin tiivisti kaikki sodassa menetetyn vuotensa tällaiseen toteamukseen, joka oli samaan aikaan vahvaa kritiikkiä kaikkea sotaa romantisoivaa retoriikkaa kohtaan. Armeijasta päästyään hän jatkoi työskentelemään Dentaldepotin laboratoriossa.

Atte ei luonnollisestikaan muista varhaisimpia vuosiaan.

– Olen sota-ajan lapsi. Sen tiedän, että matkasimme äidin kanssa muutaman kerran maatilalle Vihtiin, kun Helsinkiä pommitettiin.

Tietokirjailija Lamppu Laamasen anoppi Salme Hannula kertoi tätä kirjaa varten antamassaan haastattelussa syyn siihen, miksi Vihti valikoitui suojasatamaksi. Atelle tämä tieto tuli yllätyksenä.

– Tapasin Aten vanhemmat Tervalammen Lövkullassa jo 30-luvulla. Isovanhemmillani oli siellä maatila, johon otettiin kaupungista kesävieraita lomanviettoon. Joukossa

oli varsinkin lapsia ja nuoria. Usein vanhemmat tulivat viikonloppuisin tapaamaan heitä, ja joillakin oli äiti koko ajan mukana. Nuoret viettivät paljon aikaa yhdessä, kävivät uimassa ja pelasivat, ottivat joskus osaa talon töihinkin. Lövkullassa tutustuivat myös kesänvietossa olleet nuoret Anders Blom ja Aili Halla, joista tuli myöhemmin pari.

– Jotkut perheet olivat siellä useana kesänä, joten heistä tuli isäntäväen ystäviä. Niin kävi myös Blomin perheen kanssa, joten kun Anders oli rintamalla, Aili tuli Aten kanssa Vihtiin pommituksilta turvaan. Asuimme noin kilometrin päässä Lövkullasta omakotitalossa, ja siellä oli pihalla vaarini rakentama leikkimökki. Mutta vaari ei rakentanut mitään turhaa, joten se oli ihan asuttava: siellä oli hella, veranta ja kaikki tarpeellinen. Muistan Ailin asustelleen siinä sodan jälkeenkin jonain kesänä hiekkalaatikkoikäisten lastensa Aten ja Affen kanssa.

Atte muistaa perheensä käyneen myöhemmin Lövkullassa toisinaan viikonloppujuhlista. Ailista tuli Salmen äidille ja isoäidille tärkeä ystävä; hän vei vielä 60-luvulla Lövkullaan kahvipaketin jouluksi

– Perheeseen syntyi toinen poika kesäkuussa 1946. Hän sai nimekseen Alf Allan ja kutsumanimekseen Affe. Meillä oli hyvä suhde, vaikka olimme luonteeltamme hyvin erilaisia. Minä olin hidas ja pohdiskeleva, luin paljon, hän oli pikemminkin touhukas jengikaveri. Affella oli aina suuri ystäväpiiri. Emme olleet paljon yhdessä, toisaalta siihen vaikutti tietenkin ikäero mutta varmasti myös luonteen erot.

– Kotimme oli pieni ja sijaitsi ensimmäisessä kerroksessa. Meillä oli parveke asfaltoidulle sisäpihalle. Yksi ensimmäisistä muistikuvistani on se, kun nojasin leukaani parvekkeen kaiteeseen ja näin pihalla hevoskärryt, joilta mies

möi perunaa ja juureksia. Muitakin kaupustelijoita kävi silloin tällöin. Syntymäpäiväni osuu Helsinki-päivään. Täytin seitsemän vuonna 1950 samana päivänä, kun Helsinki täytti 400 vuotta. Perheessämme ei juurikaan vietetty syntymäpäiviä, mutta silloin pääsin Stadin varjolla suuriin juhliin. Illan pimetessä oli luvassa juhla-ilotulitus. Odottelimme isän ja Affen kanssa sen alkua Dentaldepotissa. Kapusimme sitten viereisille Kaivopuiston kallioille ihastelemaan huikean hienoja ilotulituksia.

Atte oli noin kuusivuotiaaksi asti hyvin hoikka, mutta alkoi kouluikään päästyään lihoa voimakkaasti. Äiti vei hänet Kalevankadun laihdutuslinikalle, jossa syötettiin kruskaa viilin kanssa. Ei siitä mitään apua ollut, eikä syy lihomiseen koskaan selvinnyt.

– Joskus 70-luvun lopulla luin amerikkalaisen Robert Cameronin hittikirjaa *The Drinking Mans Diet*, jonka mukaan saa nauttia vasikanpaistia ja whiskyä, kinkkua, kaviaaria ja giniä, hanhenmaksaa ja rommia tai sammakonreisiä ja votkaa – kunhan pysyy loitolla hiilihydraateista. Ei auttanut sekään.

– Perheessämme juhlittiin äitienpäivää samaan tapaan kuin tuhansissa muissa helsinkiläisperheissä: isän ja Affen kanssa laulettiin aamulla äidille, ja sitten lähdettiin katsomaan Eläintarhan kisoja. Äiti jätettiin kotiin laittamaan ruokaa.

Aili Blom sai ensimmäisen työpaikkansa Suomen Kalastus Oy:stä, jossa valmistettiin lisenssillä Kallen kaviaaria – nykyisin nimeltään Kallen mätitahnaa. Firma sijaitsi Hämeen tie 6 A:ssa eli samassa osoitteessa, jossa Johanna Kustannus myöhemmin toimi. Atte ja Affe olivat silloin vielä pieniä, joten perheeseen tuli Hilikka-niminen lastenhoitaja. Atelle selvisi vasta vuosia myöhemmin, että Hilikka sai korvaukseksi

työstään ruoan ja asunnon lisäksi vain vähän taskurahaa. Maaseudun nuorilla naisilla oli vähäiset mahdollisuudet opintoihin kansakoulun jälkeen. Asuntopulasta kärsivässä pääkaupungissa kotiapulaisena työskentely tarjosi toimeentulon ja asunnon lisäksi usein tilaisuuden opiskella iltaisin.

Kun Dentaldepot lopetettiin 50-luvun alussa, Anders Blom perusti oman laboratorion Kalevankadulle. Hammas-tekniikat eivät olleet saaneet toimia itsenäisesti suhteessa asiakkaisiin, vaan kaikki tilaukset oli tehtävä hammaslääkäreiden kautta. Atte muistaa, miten isä usein moitti hammaslääkäreiltä saamiaan purentamuotteja huonoiksi. Nyt tilanne oli kuitenkin muuttunut, erikoishammas-tekniikat saivat ottaa tilauksia myös suoraan asiakkailta.

– Isän yritystoiminta ei kuitenkaan ollut ongelmantonta. Erityisesti suurlakkovuosi 1956 oli taloudellisesti huono: maassa oli lama, eikä kaikilla ollut varaa teettää proteeseja.

Vuonna 1959 Suomen Hammaslääkäriliitto ja Hammaslaboratorioliitto perustivat yhdessä Hammas-tekniikkokoulun. Koulun johtokunta kutsui Anders Blomin järjestämään opetuksen. Hän kävi Tukholmassa tutustumassa vastaavaan oppilaitokseen, loi puitteet suomalaiseen koulutukseen ja toimi eläkkeelle asti vanhempana lehtorina.

– Kotimme oli kaiketi alempaa keskiluokkaa. Isän maailmankatsomus muuttui jo sodan aikana niin, että vanhempani olivat lähinnä sosialidemokraatteja aatemaailmaltaan. Kotiin tilattiin *Helsingin Sanomat*, *Hufvudstadsbladet* ja meille lapsille *Aku Ankka*.

– Meillä oli kotona miellyttävä ilmapiiri, ja välit vanhempiin säilyivät aina hyvinä. Isä tosin oli paljolti omissa oloissaan ja koin hänet joskus hieman etäiseksi. Koti ei ollut uskonnollinen, mutta kirkkoon kuuluttiin. Kävin rippikoulun

Meilahden ruotsinkielisessä seurakunnassa. Heti kun mahdollista, erosin kirkosta.

Kotona puhuttiin tasapuolisesti suomea ja ruotsia. Pojat puhuivat isän kanssa ruotsia ja äidin kanssa sekä keskenään suomea.

– Puhuimme isän kanssa kahdestaan ruotsia, mutta kun äiti astui huoneeseen, kesken lauseenkin kieli vaihtui suomeksi. Se oli niin luonnollista, että olen vasta jälkepäin hahmottanut, miten se meni. Me kaikki osasimme molempia kieliä. Se oli melkoista sekamelskaa. Puhuin sekä suomea että ruotsia niin sujuvasti, että en paneutunut sen enempää ruotsin kuin suomen kielioppiin. Se on kovasti harmittanut jälkepäin. Luin lapsena paljon ruotsinkielisiä kirjoja, erityisesti Tukholmaan liittyviä nuorten romaaneja, ja toisaalta lännkkäreitä. Omistin *Pyramid-böckerna* -sarjan kaikki kirjat. Niistä nappasin myöhemmin yhden levy-yhtiöni nimen, Pyramidin. Joukossa oli ihan kunnollisiakin romaaneja, mutta enimmäkseen melkoista krääsää. Minulla oli vähän keräilyjän vikaa, lisäksi hain kirjastosta luettavaa.

– Kotona kuunneltiin radiota. Muistan, miten kuuntelimme Affen ja isän kanssa urheiluselostuksia. Isällä oli edessään ruutuvihko ja kynä, hän kirjoitti aikoja ylös ja kävi jatkuvaa taistoa radiotoimittajan kanssa: ”Ettekö te nyt jumalauta tajua, että tuolla on suomalainen nousemassa johtoon...” Siinä vaiheessa, kun oli jo VHS-nauhureita saatavilla, isä nauhoitti televisiosta urheilukilpailuja ja kuunteli ja katseli niitä uudestaan ja uudestaan. Hänellä oli valtavia kokoelmia urheilutallenteita.

Jossain vaiheessa kotiin hankittiin 78-nopeudella savi-kiekkoja pyörittävä levysoitin. Atte muistaa olleensa jo teini, kun hän osti läheiselle isotädilleen Ellille syntymäpäivä-

lahjaksi Tuure Aran version kappaleesta ”Emma”: ”Oi, muistatkos Emma, sen kuutamoiillan...” Samoihin aikoihin hän hankki ensimmäisen oman levynsä, Tennessee Ernie Fordin ”Sixteen Tons”.

Elokuvateatterissa käytiin ajan tavan mukaan usein. Kotia lähinnä oli Tullinpuomin talossa sijainnut Sininen kuu, jossa Atte näki äidin kanssa ensimmäiset Disneyn elokuvat ja muita piirrettyjä. Kaksitoistavuotiaana hän pääsi katsomaan kiellettyä elokuvaa, John Farrow’n ohjaamaa lännkkäriä *Miehet kuparilaaksossa*, jota esitettiin Bio Hesperiaassa.

– Näin television ensimmäisen kerran Sinistä Kuuta vastapäätä olleen radioliikkeen ikkunassa. Porukalla seistiin iltaisin katsomassa ihmeellistä laitetta. Ääntä ei kuulunut. Melko pian meillekin tuo uutuus hankittiin.

– Ensimmäinen musiikkiesitys, jota olin katsomassa, oli Liisa Tuomen tähdittämä musikaali *Annie Mestariampuja* Helsingin Kansanteatteri-Työväenteatterissa Vanhalla Ylioppilastalolla 1957. Äiti vei minut katsomaan sitä. Muistan myös sinfoniakonsertin Yliopiston juhlasalissa.

Aten paras lapsuuden kaveri Eino ”Pepe” Fredriksson asui samassa talossa, mutta eri rapussa kuin Blomin perhe. Pepen perhe oli ruotsinkielinen, ja pojat puhuivat aina ruotsia keskenään. Talossa asui paljon lapsia, joten leikkejä piha-piirissä ja lähikortteleissa riitti. Meilahti ja Taka-Töölö olivat kivoja alueita, kaksi kulkuvälinettä eli 14-linjan johdinauto ja nelosen ratikka veivät keskustaan. Pojat seikkailivat läheisillä Meilahden metsäalueilla Seurasaareen asti.

– Sukuni on aika pieni. Isovanhemmistani muistan parhaiten äidinisän, joka kuoli kun olin 13-vuotias, äidinäiti oli sen sijaan kuollut jo ennen syntymääni. En myöskään ehtinyt tavata isänisää eli fafaa. Famu eli isänäiti asui lähellä meitä

Töölönkadun ja Kammiokadun, nykyisen Sibeliuksenkadun kulmassa. Kävelimme päivittäin kaverini Pepen kanssa omia reittejämme kotoa Tukholmankadulta saman talon pihassa sijaitsevaan lastentarhaan. Famu vilkutti meille ikkunasta. Olin seitsemän vanha, kun hän kuoli.

Suomalaisen populaarimusiikin kummisetä.

Harva löytää timantit tuhkasta. Vielä harvemmat tietävät, miten ne hiotaan täyteen loistoonsa. Atte Blomilta se on onnistunut.

Suomalainen musiikki olisi kovin toisenlaista ilman Atte Blomia, hänen uteliasta luonnettaan ja kykyään poimia demopinojen syövereistä potentiaaliset hitit. Blomin kautta sadat artistit ovat päässeet levyttämään ja monet nousseet legendoiksi, kuten Rauli Badding Somerjoki, Leevi and the Leavings ja Hurriganes.

Legendoiksi ovat nousseet myös hänen tunnetuimmat yhtiönsä Love Records ja Johanna Kustannus.

Elina Saksala on tietokirjailija ja media-alan ammattilainen, joka työskennellyt muun muassa levy-yhtiöissä, elokuvien parissa ja Ylessä.

	
www.johnnykniga.fi	99.1 978-951-0-49756-2